

۹-۲ روش سنجش ریسک بازار

ریسک بازار در بانک خاورمیانه برای سال ۱۳۹۴ ناشی از سه عامل شناسایی و تعریف می‌شود: ۱- تغییر ارزش سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت بانک در سهام شرکت‌های بورسی و فرا بورسی، ۲- تغییر نرخ سود سپرده‌ها و تسهیلات، ۳- تغییر قیمت ارزها.

سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت در تاریخ ۲۹/۱۲/۱۳۹۴ تقریباً ۱,۲٪ از دارایی‌های بانک را تشکیل می‌دهند و بخش عمده این سرمایه‌گذاری‌ها در سهام شرکت‌های بورسی صورت پذیرفته است. پرتفوی سهام بانک در تاریخ مذکور شامل ۴۸ شرکت و به بهای تمام شده معادل ۶۳۷,۶۹۳ میلیون ریال بوده است. سهام ۴۱ شرکت بهای تمام شده معادل ۵۹۷,۲۶۹ میلیون ریال (۹۳,۶۶٪ پرتفوی سهام) در بورس تهران و ۷ شرکت به بهای تمام شده معادل ۴۰,۴۲۴ میلیون ریال (۶,۳۴٪) در فرابورس معامله می‌شوند.

ریسک تغییر نرخ ارز بانک خاورمیانه ناشی از تعهدات مربوط به اسناد اعتباری و یا حواله‌های مشتریان وارد کننده است. بانک خاورمیانه هدفمندانه موقعیت باز ارزی نگه نمی‌دارد و بلافاصله ارز مورد نیاز برای انجام تعهدات مربوط به مشتریان خود را تهیه می‌کند هر چند ممکن است در فاصله زمانی کوتاه برای تهیه ارز، موقعیت باز ارزی ایجاد شود. بانک خاورمیانه به معاملات ارزی برای بهره برداری از تغییرات احتمالی قیمت ارز ورود پیدا نمی‌کند.

برای سنجش ریسک بازار ناشی از سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت در سهام شرکت‌ها، از مدل بازل-۳ و مدل شارپ استفاده می‌شود. طبق مدل بازل-۳ در صورت استفاده از مدل داخلی باید از روش "ارزش در خطر" استفاده کرد. مقدار ارزش در خطر باید برای افق ۱۰ روزه و درجه اعتماد ۹۹٪ محاسبه شود. همچنین باید به طور روزانه محاسبه ارزش در خطر صورت بگیرد و متوسط ۶۰ روز گذشته به دست آید. سپس ارزش در خطر متوسط ۶۰ روز قبل از روز مربوط به گزارش و ارزش در خطر در روز گزارش مقایسه و بزرگتر این دو عدد انتخاب شوند. سپس عدد ارزش در خطر در $X+3$ ضرب شود که X میتواند بین ۰ تا ۱ قرار بگیرد. با توجه به شرایط پورتفوی مقدار $X=1$ فرض میشود. با توجه به این روش محاسبه، ضریب ریسک ۳۰۴٪ برای پورتفوی سهام به دست آمد. مدل استاندارد بازل-۳ ضریب ریسک پورتفوی سهام در بورس‌های معتبر را ۳۰۰٪ انتخاب کرده است.

طبق مدل شارپ، بازگشت پورتفوی بیش از نرخ سود بدون ریسک با انحراف معیار سالانه بازگشت پورتفوی مقایسه و نسبت این دو معیار نشان دهنده تناسب بازدهی پورتفوی با ریسک پورتفوی است. پورتفوی سهام بانک خاورمیانه در سال ۱۳۹۴ دارای بازگشت به سال شده ۲۷,۸٪ و انحراف معیار به سال شده ۱۳٪ بوده است. با فرض اینکه در سال ۱۳۹۴ نرخ سود بدون ریسک ۲۲٪ بوده است، ۵,۸٪ مازاد برگشت برای پورتفوی وجود داشته است. اما نسبت شارپ که از تقسیم ۵,۸٪ (مازاد سود) به ۱۳٪ (انحراف معیار سود) به دست می‌آید ۰,۶ است که نشان دهنده عدم تناسب کافی بین بازدهی و ریسک پورتفوی سهام است.